

QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON CÔNG LẬP QUẬN 7, THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

*MANAGEMENT OF LIVING SKILLS EDUCATION FOR CHILDREN AT 5 - 6 YEARS
OLD IN PUBLIC PRESCHOOLS IN DISTRICT 7, HO CHI MINH CITY*

NGUYỄN THỊ KIM NGA^()*

TÓM TẮT: Mục tiêu giáo dục không chỉ giúp con người học để biết, học để làm, học để làm người mà còn học để cùng chung sống. Vì thế, việc giáo dục kỹ năng sống, từng bước hình thành nhân cách sống cho trẻ đang trở thành một trong những nhiệm vụ trọng tâm cần được đưa lên hàng đầu. Trong bài viết này, chúng tôi trình bày thực trạng và một số giải pháp quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh.

Từ khóa: giáo dục kỹ năng sống; trường mầm non; trẻ 5-6 tuổi.

ABSTRACT: Education goals not only help people learn to know, learn to do, learn to be, but also learn to live together. Therefore, education of life skills, gradually forming a living personality for children is becoming one of the key tasks that need to be brought to the fore. In this article, we present the current status and some solutions for managing living skills education activities for children at 5-6 years old in public preschools in District 7, Ho Chi Minh City.

Key words: living skills education; preschool; children at 5-6 years old.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Nói đến kỹ năng sống là nói đến khả năng thích nghi với cuộc sống của mỗi cá nhân. Cá nhân đó phải biết vận dụng những hiểu biết của mình trong cuộc sống và có những hành động, ứng xử phù hợp với chuẩn mực đạo đức xã hội. Trong mỗi lĩnh vực, phạm vi của cuộc sống đòi hỏi mỗi cá nhân phải có những kỹ năng riêng. Xã hội hiện nay đã và đang làm thay đổi cuộc sống của con người, nhiều vấn đề phức tạp liên tục nảy sinh. Bên cạnh những tác động tích cực có những tác động tiêu cực, gây nguy hại cho con người, đặc biệt là trẻ em. Giáo viên mầm non ngoài việc hướng dẫn cho trẻ vui chơi, học tập, cho ăn, cho ngủ, giáo dục trẻ trở thành những đứa trẻ lễ phép ngoan ngoãn còn phải chú trọng đến việc giáo dục kỹ

năng sống cho trẻ. Vì giáo dục kỹ năng sống trang bị cho trẻ những kiến thức, kỹ năng, kinh nghiệm cần thiết để biết lựa chọn những giá trị sống tích cực. Trẻ sẽ không bị bỏ lỡ khi gia nhập vào xã hội và từ đó giúp trẻ sống thân thiện với mọi người, đồng thời có khả năng xử lý các tình huống, hoàn cảnh bất cập trong cuộc sống.

2. NỘI DUNG

2.1. Khái niệm

Kỹ năng sống là cụm từ được sử dụng rộng rãi nhằm vào mọi lứa tuổi trong mọi lĩnh vực hoạt động. Có rất nhiều định nghĩa về kỹ năng sống, tùy theo góc độ tiếp cận, lý thuyết ứng dụng, đối tượng được giáo dục kỹ năng sống.

Theo Quỹ nhi đồng Liên Hiệp Quốc (UNICEF), kỹ năng sống là những hành vi cụ

^(*) ThS. Trường Mầm non Khu chế xuất Tân Thuận, Quận 7, kimnga010216@gmail.com, Mã số: TCKH25-25-2021

thể, thể hiện khả năng chuyển đổi kiến thức, thái độ thành hành động nhằm thích ứng với cuộc sống.

Tác giả Nguyễn Quang Uẩn cho rằng, kỹ năng sống là một tổ hợp phức tạp của hệ thống kỹ năng nói về năng lực sống, giúp cho con người thực hiện công việc và tham gia cuộc sống hằng ngày có kết quả, trong điều kiện xác định của cuộc sống [4].

Tác giả Huỳnh Văn Sơn quan niệm kỹ năng sống là những kỹ năng tinh thần, kỹ năng tâm lý xã hội cơ bản giúp cho cá nhân tồn tại và thích ứng với cuộc sống. Tác giả cho rằng kỹ năng sống nhìn dưới góc độ tâm lý là những kỹ năng giúp con người tồn tại về mặt thể chất và mặt tâm lý [5].

Các tác giả Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Đinh Thị Kim Thoa, Phan Thị Thảo Hương cho rằng kỹ năng sống là những kỹ năng cần có cho hành vi lành mạnh, tích cực cho phép mỗi cá nhân đối mặt với những thách thức của cuộc sống hằng ngày [2].

Theo tác giả Nguyễn Thanh Bình, kỹ năng sống là năng lực bao hàm cả tri thức, thái độ, hành vi, hành động trong lĩnh vực đó. Nếu hiểu theo nghĩa rộng thì kỹ năng sống là khả năng áp dụng những hiểu biết và kỹ năng để giải quyết có hiệu quả các vấn đề. Còn hiểu kỹ năng sống là khả năng tâm lý xã hội thì năng lực tâm lý xã hội đề cập tới khả năng của con người biểu hiện những cách ứng xử chính xác khi tương tác với người khác trong các tình huống khác nhau của môi trường xung quanh dựa trên nền văn hóa nào đó [1].

Như vậy, bản chất của kỹ năng sống là kỹ năng tự quản lý bản thân và kỹ năng xã hội cần thiết để cá nhân tự lực trong cuộc sống, học tập và làm việc hiệu quả, hay nói cách khác: kỹ năng sống là các kỹ năng tâm lý xã hội, là khả năng làm chủ bản thân của mỗi người, khả năng ứng xử phù hợp với những người khác và với xã hội, khả năng ứng phó tích cực trước các tình huống của cuộc sống.

Kỹ năng sống của trẻ 5-6 tuổi: kỹ năng sống được định nghĩa theo nhiều cách khác nhau tùy theo cách tiếp cận, lý thuyết ứng dụng, đối tượng được giáo dục kỹ năng sống. Đối với trẻ 5-6 tuổi, kỹ năng sống là hành động tích cực, có liên quan đến kiến thức và thái độ, trực tiếp hướng vào hoạt động của cá nhân, hoặc tác động vào người khác, hoặc hướng vào những hoạt động làm thay đổi môi trường xung quanh, giúp mỗi cá nhân ứng phó có hiệu quả với các yêu cầu, thách thức của cuộc sống hằng ngày, giúp trẻ 5-6 tuổi hình thành và phát triển toàn diện nhân cách, sẵn sàng vào lớp Một.

Giáo dục kỹ năng sống: *“là giáo dục cách sống tích cực trong xã hội hiện đại, xây dựng những hành vi lành mạnh và thay đổi những hành vi, thói quen tiêu cực trên cơ sở giúp người học có cả kiến thức, giá trị, thái độ và kỹ năng thích hợp”* [3].

UNICEF, UNESCO cũng quan niệm rằng giáo dục kỹ năng sống không phải là lĩnh vực hay môn học nhưng được áp dụng lồng vào những kiến thức, giá trị và kỹ năng quan trọng trong quá trình phát triển của cá nhân.

Như vậy, giáo dục kỹ năng sống được xem như là một cách tiếp cận giáo dục nhằm mục đích giúp con người có những kỹ năng tâm lý xã hội để tương tác với người khác và giải quyết những vấn đề, những tình huống của cuộc sống hằng ngày một cách hiệu quả.

Từ những quan điểm nêu trên, theo chúng tôi, giáo dục kỹ năng sống được hiểu là tập hợp những hoạt động tích cực, hướng vào hoạt động cá nhân hoặc một nhóm trẻ với mục đích giúp trẻ ứng phó hiệu quả với các tình huống, thách thức trong cuộc sống hằng ngày. Định hướng của giáo dục kỹ năng sống cho trẻ là giúp trẻ làm chủ bản thân, ứng xử phù hợp với cộng đồng và xã hội, thích nghi, học tập hiệu quả, nâng cao sức khỏe tinh thần và thể chất, ứng phó tích cực trong các tình huống của cuộc sống.

2.2. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng của hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7

Hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi là một hoạt động cần thiết, cần đặc biệt quan tâm thực hiện cùng với các hoạt động khác trong lĩnh vực giáo dục tình cảm - kỹ năng xã hội cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non. Để đánh giá được thực trạng nhận thức về tầm quan trọng của hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi trong trường mầm non công lập, chúng tôi đã tiến hành khảo sát thực tế 12 cán bộ quản lý, 18 tổ trưởng tổ chuyên môn và 60 giáo viên của 06 trường mầm non công lập ở Quận 7. Cán bộ quản lý và giáo viên nhận thức tầm quan trọng của việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi rất cao thể hiện mức độ rất quan trọng có 55/90 phiếu chiếm 66,7% ý kiến, quan trọng có 35/90 phiếu chiếm 33,3% ý kiến. Theo phỏng vấn, cán bộ quản lý 04 cho

rằng: “*giáo dục kỹ năng sống là một trong những nội dung giáo dục rất quan trọng trong lĩnh vực giáo dục tình cảm – kỹ năng xã hội cho trẻ, nhất là ở trẻ 5-6 tuổi. Vì trẻ cần được hướng dẫn các kỹ năng sống để chuẩn bị bước vào lớp 1, mở đầu một giai đoạn quan trọng của giáo dục phổ thông*”. Vì thế cán bộ quản lý và giáo viên đã đánh giá cao về tầm quan trọng của việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi và xem đó là nhiệm vụ quan trọng của nhà trường.

2.3. Thực trạng mục tiêu hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non công lập tại Quận 7

Mục tiêu của giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi là nhằm hình thành hệ thống kỹ năng sống, góp phần phát triển toàn diện nhân cách cho trẻ. Sau khi khảo sát cán bộ quản lý và giáo viên của 06 trường với câu hỏi “*Thầy/Cô vui lòng cho biết ý kiến của mình về mục đích giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non*” (bảng 1).

Bảng 1. Kết quả khảo sát về mức độ đồng ý của mục tiêu giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh

TT	Mục tiêu giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi	Mức độ đồng ý (%)				ĐTB	Thứ bậc
		Hoàn toàn không đồng ý	Không đồng ý	Phân vân	Đồng ý + Rất đồng ý		
1	Thực hiện chính sách giáo dục	0	0	5,6	94,4	4,18	4
2	Tạo sự thích thú cho trẻ, góp phần cải thiện chất lượng giáo dục	0	0	7,8	92,2	4,20	3
3	Giúp trẻ phát huy các thế mạnh bản thân	0	0	8,9	91,1	4,30	2
4	Giúp trẻ có ý thức bản thân, có kỹ năng về quan hệ xã hội, giao tiếp, thực hiện công việc, ứng phó ... để sẵn sàng vào lớp Một	0	0	0	100	4,49	1

Đa số cán bộ quản lý và giáo viên của các trường mầm non công lập tại Quận 7 đều đồng ý và rất đồng ý với các mục tiêu của giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non với ĐTB giao động từ 4,18-4,49. Kết quả cũng cho ta thấy

mục tiêu giúp trẻ có ý thức bản thân, có kỹ năng về quan hệ xã hội, giao tiếp, thực hiện công việc, ứng phó... để sẵn sàng vào lớp 1 là mục tiêu được 100% ý kiến đồng ý với ĐTB là 4,49. Tất cả các đối tượng được khảo sát đều

nhận định rằng giáo dục kỹ năng sống với mục tiêu quan trọng nhất là giúp trẻ ý thức được bản thân cần được trang bị các kỹ năng cần thiết để chuẩn bị vào lớp 1. Vẫn còn một số ít các ý kiến còn phân vân về các mục tiêu giáo dục kỹ năng sống như: thực hiện chính sách giáo dục với tỷ lệ đồng ý và rất đồng ý là 94,4%; tạo sự thích thú cho trẻ, góp phần cải thiện chất lượng giáo dục với tỷ lệ đồng ý và rất đồng ý là 92,2%; đặc biệt, mục tiêu giúp trẻ phát huy các thể mạnh bản thân có đến 8,9% đối tượng còn phân vân. Điều này đòi hỏi hiệu trưởng phải nghiên cứu các phương pháp nâng cao việc giáo dục nhận thức cho giáo viên có liên quan đến công tác giáo dục kỹ năng sống cho trẻ để giúp trẻ phát huy các thể mạnh, các ưu điểm, tiềm lực của bản thân trẻ tốt hơn.

Bảng 2. Đánh giá mức độ phù hợp của các nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh

TT	Nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi	Mức độ phù hợp (%)				ĐTB	Thứ bậc
		Hoàn toàn không phù hợp	Không phù hợp	Phù hợp	Rất phù hợp		
1	Nhóm kỹ năng về ý thức bản thân	0	2,2	3,3	54,4	3,52	1
2	Nhóm kỹ năng về giao tiếp	0	2,2	0	47,8	3,46	2
3	Nhóm kỹ năng về quan hệ xã hội	2,2	7,8	0	30	3,18	4
4	Nhóm kỹ năng thực hiện công việc	2,2	6,7	7,8	33,3	3,22	3
5	Nhóm kỹ năng về ứng phó với thay đổi	0	27,8	4,4	27,8	3,00	5

Các nội dung giáo dục kỹ năng sống trẻ 5-6 tuổi hiện nay ở các trường mầm non công lập tại Quận 7 được cho là phù hợp và rất phù hợp với ĐTB xếp theo thứ tự từ cao xuống thấp là 3,52-3,00 tương ứng với mức độ phù hợp 54,4-30%, cao nhất là nội dung về nhóm kỹ năng nhận thức bản thân đây là nhóm kỹ năng quan trọng nhất mà các giáo viên cần trang bị cho trẻ 5-6 tuổi trong các trường mầm non. Về vấn đề này, phỏng vấn giáo viên 06 có nhận định như sau: “Trẻ em ở lứa tuổi mầm non đa số là khả năng nhận thức về bản thân chưa cao mà tính trẻ thì thích tìm tòi khám phá thế giới xung quanh mình nên giáo viên chú trọng đến nhóm về kỹ năng

Theo phỏng vấn, cán bộ quản lý 02 cho rằng: “Hiện nay việc giáo dục kỹ năng sống vẫn còn mang tính hình thức, chung chung, chỉ thể hiện trên bề nổi ở các trường mầm non”. Nếu việc xác định mục tiêu của giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi của giáo viên chưa đúng sẽ dẫn đến giáo dục trẻ sai. Qua thực tế hiện nay, vấn đề giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ngày nay là rất cần thiết và quan trọng. Vì vậy, các nhà quản lý phải có nhận định đúng đắn về công tác quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống 5-6 tuổi tại trường góp phần nâng cao chất lượng giáo dục mầm non.

2.4. Thực trạng lựa chọn nội dung giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non công lập tại Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh

ý thức về bản thân nhiều hơn. Giáo viên cần tập trung vào các kỹ năng về thực hiện các quy tắc an toàn thông thường, phòng chống các tai nạn thông thường, kỹ năng về tự phục vụ, quản lý thời gian, kiểm soát cảm xúc, kỹ năng về nhận ra giá trị của bản thân, trình bày ý kiến, thể hiện khả năng, kỹ năng về lịch sự - ăn uống từ tốn, không khua thìa bát, không để rơi vãi, chỉnh chu, tươm tất, sạch sẽ; nói năng lễ phép có thưa gửi, dạ vâng; nói lời cảm ơn, xin lỗi đúng lúc, đúng cách...”

Nhìn chung, qua khảo sát, phỏng vấn các cán bộ quản lý, giáo viên và quan sát các hoạt động giáo dục kỹ năng sống trong các trường mầm non cho thấy các nhóm kỹ năng đều được

các cán bộ quản lý và giáo viên nhận định rất phù hợp với việc giáo dục kỹ năng sống trẻ 5-6 tuổi trong các trường mầm non công lập hiện nay. Tuy nhiên, có 02 nhóm kỹ năng là nhóm kỹ năng về quan hệ xã hội với ĐTB là 3,18 và tỷ lệ nhận định rất phù hợp là 30%; nhóm kỹ năng về ứng phó với sự thay đổi chỉ được đánh giá ở mức phù hợp có ĐTB là 3,00 với tỷ lệ nhận định rất phù hợp chỉ có 27,8%. Năm nhóm kỹ năng

trên đều quan trọng nhưng việc lựa chọn nhóm kỹ năng nào phù hợp với trẻ của mình giáo viên cần áp dụng nhóm kỹ năng đó vào giảng dạy vì mỗi trẻ là mỗi cá thể khác nhau (trẻ có kỹ năng tốt, trẻ chưa có kỹ năng tốt) thì có cách áp dụng giáo dục kỹ năng sống khác nhau.

2.5. Thực trạng phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non công lập Quận 7

Bảng 3. Đánh giá mức độ phù hợp của các phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7

TT	Nhóm phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi	Mức độ phù hợp (%)				ĐTB	Thứ bậc
		Hoàn toàn không phù hợp	Không phù hợp	Phù hợp	Rất phù hợp		
1	Nhóm phương pháp thực hành trải nghiệm	0	0	46,7	53,3	3,53	1
2	Nhóm phương pháp trực quan - minh họa	0	4,4	2,2	33,3	3,29	3
3	Nhóm phương pháp dùng lời nói	0	3,3	62,2	34,4	3,31	2
4	Nhóm phương pháp giáo dục bằng tình cảm và khích lệ	0	13,3	8,9	27,8	3,14	5
5	Nhóm phương pháp nêu gương và đánh giá	0	16,7	8,9	34,4	3,18	4

Đa số cán bộ quản lý và giáo viên cho rằng 03 nhóm phương pháp thực hành trải nghiệm; dùng lời nói; trực quan - minh họa là các nhóm phương pháp rất phù hợp để giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi với ĐTB từ cao xuống thấp là 3,53–3,29 và tỷ lệ ý kiến nhận định rất phù hợp được xếp từ cao xuống thấp là 53,3-33,3%.

Giáo viên thường tập trung sử dụng vào nhóm phương pháp thực hành trải nghiệm với ĐTB là 3,53 và mức độ rất phù hợp là 53,3%. Theo phỏng vấn, giáo viên 03 nhận định: “Việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi không chỉ bằng lý thuyết suông mà cần tạo ra các cơ hội cho trẻ được thực hành, trải nghiệm. Trẻ có thể được thực hành thông qua nhiều hình thức khác nhau như: thông qua các tình huống thực tế trong cuộc sống, các câu chuyện, trò chơi... vì trẻ mẫu giáo học qua chơi “chơi mà học,

học mà chơi”. Nên chúng tôi nghĩ rằng đây là một trong những phương pháp khá hữu hiệu để giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi cần được sử dụng ở tần suất nhiều hơn nữa. Hai nhóm phương pháp còn lại là nhóm phương pháp nêu gương - đánh giá; giáo dục bằng tình cảm và khích lệ cũng được đa số các cán bộ quản lý và giáo viên nhận định ở mức phù hợp với ĐTB từ cao xuống thấp là 3,18–3,14 và mức độ rất phù hợp từ cao xuống thấp là 34,4–27,8%.

Với kết quả trên chúng tôi rút ra một số nhận định như sau: trong các nhóm phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi thì nhóm phương pháp nào cũng quan trọng, chúng bổ sung và hỗ trợ cho nhau để thực hiện tốt nhiệm vụ truyền đạt các kiến thức về giáo dục kỹ năng sống cho trẻ. Tuy nhiên, qua quan sát các hoạt động giáo dục kỹ năng sống, đặc biệt

là giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động dạy học giáo viên thường sử dụng nhóm phương pháp thực hành trải nghiệm vì nhóm phương pháp này giúp trẻ được thực hành, được trải nghiệm từ đó rút ra và khắc sâu hơn các bài học cho bản thân mình. Mỗi một nhóm phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ đều có những ưu điểm và nhược điểm nhất

định. Không có nhóm phương pháp nào là vạn năng, vì vậy giáo viên cần sử dụng phối hợp các phương pháp khi giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi trong nhà trường.

2.6. Thực trạng hình thức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở trường mầm non công lập Quận 7

Bảng 4. Đánh giá mức độ thực hiện các hình thức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non công lập Quận 7

TT	Hình thức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi	Mức độ thực hiện (%)				ĐTB	Thứ bậc
		Không bao giờ	Thỉnh thoảng	Thường xuyên	Rất thường xuyên		
1	Hoạt động học	0	14,4	52,2	33,3	3,19	3
2	Hoạt động vui chơi (trong lớp, ngoài trời)	0	11,1	57,8	31,1	3,20	2
3	Hoạt động đón - trả trẻ	0	31,1	41,1	27,8	2,97	5
4	Hoạt động giờ ăn - ngủ - vệ sinh	4,4	11,1	38,9	45,6	3,26	1
5	Hoạt động lao động	6,7	26,7	48,9	17,8	2,78	6
6	Hoạt động tham quan	4,4	55,6	32,2	7,8	2,43	8
7	Hoạt động lễ hội	2,2	47,8	44,4	5,6	2,53	7
8	Hoạt động mọi lúc mọi nơi	0	15,6	50	34,4	3,19	4

Các trường mầm non công lập được khảo sát đã sử dụng các hình thức khác nhau để giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở mức độ thường xuyên, chỉ có hình thức thông qua hoạt động giờ ăn - ngủ - vệ sinh là ở mức độ rất thường xuyên và được xếp theo thứ tự từ thấp lên cao với ĐTB giao động từ 2,43-3,26. Trong đó, 02 hình thức giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động giờ ăn - ngủ - vệ sinh và thông qua hoạt động vui chơi được thực hiện thường xuyên nhất. Đây là 02 hình thức giáo dục kỹ năng sống phù hợp nhất đối với trẻ 5-6 tuổi. Hoạt động chủ đạo của trẻ 5-6 tuổi vẫn là hoạt động ăn, ngủ vệ sinh và vui chơi. Việc lồng ghép giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động ăn, ngủ vệ sinh và vui chơi sẽ giúp cho trẻ 5-6 tuổi tiếp thu nhanh hơn các kỹ năng sống, có hứng thú hơn với việc học các kỹ năng sống từ trong các hoạt động hằng ngày ở trường mầm non. Việc sử dụng 02 hình thức giáo dục này một cách thường xuyên sẽ góp phần nâng

cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi.

Việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi thông qua hoạt động tham quan có mức độ thường xuyên thực hiện thấp nhất so với 07 hình thức giáo dục được nghiên cứu (ĐTB = 2,43; tỷ lệ rất thường xuyên = 7,8%). Đối với trẻ 5-6 tuổi thì việc giáo dục kỹ năng sống bằng hoạt động thực tiễn là rất quan trọng. Các em sẽ học tập và rèn luyện được kỹ năng sống tốt hơn thông qua việc được tận mắt chứng kiến, được đi, được làm và được tham gia vào các hoạt động cụ thể. Một trong những hình thức giáo dục kỹ năng sống quan trọng cho trẻ 5-6 tuổi là tham quan. Hình thức này lại được sử dụng ít nhất so với các hình thức khác được nghiên cứu. Việc tổ chức cho học sinh 5-6 tuổi đi tham quan, dã ngoại đem lại hiệu quả cao trong việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ song các nhà trường rất khó khăn trong việc sử dụng hình thức giáo dục này. Một mặt do điều kiện của

các trường mầm non công lập hiện nay còn khó khăn về kinh phí, việc tổ chức đi tham quan, dã ngoại cho trẻ cũng cần phải được thực hiện rất cẩn trọng từ việc quản lý học sinh, đến việc ăn uống của học sinh..., mặt khác từ phía gia đình trẻ cũng chưa thật sự tạo điều kiện để các em tham gia. Đây chính là khó khăn của các trường mầm non trong việc sử dụng hình thức giáo dục kỹ năng sống này.

3. GIẢI PHÁP QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC KỸ NĂNG SỐNG CHO TRẺ 5-6 TUỔI Ở CÁC TRƯỜNG MẦM NON CÔNG LẬP QUẬN 7

3.1. Xây dựng kế hoạch quản lý hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi một cách cụ thể

Xây dựng kế hoạch là giai đoạn quan trọng nhất trong quá trình quản lý, bất cứ hoạt động nào muốn đạt được mục tiêu đã định thì phải xây dựng được kế hoạch hoạt động. Trên cơ sở phân tích những thuận lợi, khó khăn, căn cứ vào những tiềm năng, những khả năng cần có để đưa vào mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống và các biện pháp cần thiết để lập kế hoạch hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho phù hợp với thực tiễn. Việc xây dựng kế hoạch hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi có ý nghĩa tiên quyết đối với hiệu quả của hoạt động quản lý, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi trong các trường mầm non.

3.2. Chỉ đạo chuẩn bị các điều kiện phục vụ hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi

Chăm lo xây dựng, bảo quản cơ sở vật chất nhà trường của hiệu trưởng trường mầm non trong giai đoạn hiện đại hóa cơ sở vật chất trường học là công việc quan trọng và rất cần thiết.

Việc quản lý chỉ đạo sử dụng trang thiết bị, đồ dùng, đồ chơi góp phần đổi mới phương pháp tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống nói chung và nâng cao chất lượng thực hiện chương trình giáo dục kỹ năng sống cho

trẻ 5-6 tuổi nói riêng. Làm cho đội ngũ giáo viên các trường mầm non nhận thức rõ vai trò, tác dụng của thiết bị dạy học, đồ dùng, đồ chơi trong việc thực hiện đổi mới phương pháp tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống, từ đó phát triển ý thức tự giác sử dụng, khai thác triệt để hiệu quả sử dụng đồ dùng, đồ chơi vào tổ chức các hoạt động giáo dục, có tinh thần trách nhiệm trong quản lý chỉ đạo sử dụng tốt cơ sở vật chất, có ý thức xây dựng, bảo vệ cơ sở vật chất của nhà trường, xây dựng phong trào tự nghiên cứu và tự làm đồ dùng, đồ chơi trong các trường mầm non một cách thường xuyên không chỉ để khắc phục tình trạng thiếu đồ dùng, đồ chơi cho trẻ mà còn để đáp ứng yêu cầu thực hiện chương trình giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi.

3.3. Cải tiến nội dung, đổi mới phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non

Hoạt động giáo dục kỹ năng sống là hoạt động rất đa dạng và phong phú, thể hiện ở nhiều mặt từ nội dung cho đến hình thức hoạt động, thời gian và không gian tổ chức hoạt động, không chỉ có lực lượng trong nhà trường mà còn có cả lực lượng bên ngoài nhà trường cùng tham gia. Nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức các hoạt động giáo dục có ý nghĩa rất quan trọng: phải đa dạng, hấp dẫn... để phát huy tính tích cực của các đối tượng tham gia; có tính thẩm mỹ và mang tính giáo dục cao; hình thức tổ chức các hoạt động giáo dục kỹ năng sống phải mang tính đặc thù cho trẻ mầm non. Đối với trẻ mầm non thì việc thực hiện lồng ghép giáo dục kỹ năng sống cho trẻ thực hiện vào các giờ học và giáo dục trẻ ở mọi lúc mọi nơi là phù hợp nhất. Do đó, khi thực hiện lồng ghép người cán bộ quản lý cần phải tuân thủ các yêu cầu: đảm bảo sự thống nhất, xuyên suốt trong việc chỉ đạo thực hiện kế hoạch giáo dục kỹ năng sống cho trẻ; giúp đội ngũ giáo viên nhận thức được tầm quan trọng của việc lồng ghép

giáo dục kỹ năng sống cho trẻ vào các giờ học và giáo dục trẻ ở mọi lúc mọi nơi. Giáo viên phải xem việc thực hiện lồng ghép giáo dục kỹ năng sống cho trẻ vào các giờ học và giáo dục trẻ ở mọi lúc mọi nơi là việc làm thường xuyên, có ý nghĩa thiết thực.

4. KẾT LUẬN

Qua kết quả nghiên cứu thực trạng quản lý việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh, chúng tôi đã thu thập được những ý kiến đánh giá từ các khách thể được chọn khảo sát, phỏng vấn gồm cán bộ quản lý, giáo viên các trường mầm non. Qua việc xử lý kết quả

điều tra, có thể khẳng định công tác quản lý giáo dục kỹ năng sống cho trẻ 5-6 tuổi ở các trường mầm non Quận 7, Thành phố Hồ Chí Minh có nhiều ưu điểm. Tuy nhiên vẫn còn một vài nội dung và biện pháp quản lý việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ của hiệu trưởng các trường mầm non chưa thực sự đạt hiệu quả cao. Với những biện pháp được đề xuất như trên chúng tôi mong muốn nâng cao chất lượng giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non. Các biện pháp được đề xuất từng bước giúp cho công tác giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non ngày càng chất lượng và hiệu quả, đáp ứng được mục tiêu, yêu cầu giáo dục hiện nay.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Nguyễn Thanh Bình (2017), *Giáo trình Giáo dục kỹ năng sống*, Nxb Đại học Sư phạm Hà Nội.
- [2] Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Đinh Thị Kim Thoa, Phan Thị Thảo Hương (2010), *Giáo dục giá trị sống và kỹ năng sống cho trẻ mầm non*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [3] Nguyễn Thị Mỹ Lộc, Nguyễn Quốc Chí (2015), *Đại cương khoa học quản lý*, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [4] Nguyễn Quang Uẩn (2008), *Một số vấn đề lý luận về kỹ năng sống*, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.
- [5] Huỳnh Văn Sơn (2009), *Nhập môn kỹ năng sống*, Nxb Giáo dục.

Ngày nhận bài: 10-01-2021. Ngày biên tập xong: 13-01-2021. Duyệt đăng: 22-01-2021